

KÖNYVEK

EGY GOETHE-REGÉNYRŐL *

1809-ben jelent meg Goethe legtöbbet-támadott s ugyanakkor legtöbbet magasztalt regénye, a „Die Wahlverwandschaften”. Mint maga mondja, a regény „a lemondás fájdalmas érzését fejezi ki”, s ahogy Eckermannal közölte: nincs egyetlen vonása sem, amelyet ne ő maga élt volna át, de természetesen semmit sem úgy rögzített le, ahogy az valójában megtörtént. A regény megszületésének kulcsát sokan a késői, Minna Herzliebhez fűződő szerelemben keresték, Hermann Grimm szerint a regény Goethének Frau von Stein iránt érzett kezdeti vonzalmát tükrözi. Sokan a modern novella utolérhetetlen példájának tartották, mások a regény stílusát modorosnak, sőt „aggastyáninak” ítélték és az egészét unalmasnak mondták. Tartalmáról és mondanivalójáról sokáig általános nézet volt, hogy erkölcstelen, (az erkölcstelenség vádját még korunkban is felvetik, nem kisebb elme, mint Charles du Bos) és nem más, mint a házasságtörés megdicsőítése. Thomas Mann „erkölcsösen merész”-nek nevezi a könyvet, s „a legmélyebb és legvakmerőbb házasságtörési regénynek, amelyet a Nyugat erkölcsi kultúrája létrehozott”. Vilmar szerint a regény a belső ember körtörténete; „megmutatja a mérget, kiméletlenül leleplezi halálos hatásait, de nem engedí, hogy azok áramoljanak belénk”. Többen a katolicizáló romantika jegyeit vélték felfedezni benne.

Barátai és ellenségei voltak a megjelenése óta eltelt másfélszáz esztendő alatt, s talán az egyetlen volt és maradt Goethe életművében, amely még ma is vitát ébreszt, szenvedélyes ellenvéleményeket támaszt. Maga Goethe — hadd válaszoljon ő a vitákra, — egy szentírási idézet illusztrációjának tartja regényét: „Aki azért néz egy asszonyra, hogy őt megkívánja, az szívében már házasságot tört vele.” Ennyit a „Wahlverwandschaften” körüli vitákról, ellenvéleményekről s magának Goethének nyilatkozatairól, — kövessük talán a Goethe által idézett szentírási passzust, keressük a morális tendenciát a látzólag, s nemcsak mindig látszólag, immoralis történetben.

*

A regény két férfi és két nő szerelmének bonyolult története. Ahogy a fizikában bizonyos anyagok ellenállhatatlanul vonzzák egymást és egyesülésre töreksznek, mások pedig elutasítják egymást, egyesülni képtelenek, úgy az emberek is egymáshoz kapcsolódnak vagy egymást taszítják, anélkül, hogy az akaratuk ebben a kölcsönös vonzásban és taszításban szerepet játszana. Goethe regénye egy ilyen kettős „Wahlverwandschaft”-ot — Babits találó magyartásával: — „elemi rokonságot” tárgyal.

Eduard és Charlotte ifjúkorukban szerették egymást, de a társadalmi konvenciók arra kényszerítették őket, hogy ne egymást válasszák. Amikor mind a ketten özvegyek lesznek, már érett korukban egybekelnek. Elérik ifjúságuk nagy törekvését, bár ami most köti össze őket, már inkább „kölcsönös baráti jóindulat”, mint „mély, beteljesítő szerelem”. Ámítás ez, s ez az ámítás világos lesz — „szétválik rögtön az egymásnak idegen, és egyesül az, ami egymáshoz tartozik”, — amikor Eduard gyerekkori barátja, a kapitány, és Charlotte nevelt-leánya, Ottilie, a házaspár józan kettősébe kapcsolódik. Úgy vonzódik ettől kezdve Eduard Ottilie-hez és Charlotte a kapitányhoz, ahogy a kémiai-lag rokon elemek. Kezdetben észre sem veszik a vonzódást, sőt mintha meg-

* Goethe: „Vonzások és választások.” (Fordította és a bevezető tanulmányt Vas István.) Franklin, 1949.

éreznek a fenyegető veszélyt, a külvilágból — vagy ahogy később kiderül: legbensőjükből — feléjük közeledő kísértést, egyikük sem akarja, hogy a két idegen, Ottilie és a kapitány, meghitt körükbe kerüljön. De Ottilie és a kapitány megérkezik a főúri kastélyba, és megkezdődik a „kémiai folyamat”, szétválík és ellenállhatatlanul egymás felé tart, ami rokon, s taszítja egymást az, ami idegen.

Charlotte az okosabb, nem akarja átengedni magát a kapitány felé húzó elemi vonásnak, védekezik, tiltakozik ellene. Eduard azonban kényértörésre akarja vinni a dolgot, hogy egyesüljön Ottilie-vel. Egy váratlan éjszakán azonban a házastársak megértik, hogy lelki házasságtörést követnek el s ráébrednek arra, hogy kapcsolatukat becsületesen tovább fenntartani nem tudják. Eduardból hiányzik az erkölcsi erő, hogy szenvedélyét legyőzze és titokban Ottilie is a válásban reménykedik. A kapitány és Charlotte azonban morálisan erősek, lemondanak szenvedélyükről, a kapitány elutazik, Charlotte pedig ellenzi a válást, s különösen akkor lesz határozott, amikor ráébred arra, hogy gyermeket vár Eduardtól. Eduard végül is úgy oldja meg a problémát, hogy otthagyja a kastélyt, katona lesz, — a két nő pedig, Charlotte és Ottilie, együtt marad, Charlotte a háziasszonyi gondnak, a főúri építkezéseknek, kertkultúrának vetve oda magát, Ottilie pedig a naplóírásnak. A katasztrófa közeledik: megszületik Charlotte és Eduard gyermeke, de a gyermek Ottilie szemét és a kapitány arcvonásait örökli, és a házastársakat ráébreszti a lelki házasságtörés bűnére. A gyermek tehát nem hoz megoldást Charlotte és Eduard válásába. Eduard most még határozottabban követeli a válást, Ottilie pedig minden vonzalmával Eduard gyermeke felé fordul. Charlotte továbbra is rendíthetetlen marad, várja, hogy Eduard is ugyanarra a belátásra jöjjön, mint ő.

S ekkor, Ottilie elővigyázatlansága folytán, egy napon a gyermek a tóba fullad. A holttest felett Charlotte elhatározza, hogy beleegyezik a válásba. Ottiliera azonban végzetesen hatott a gyermek halála, ráébred arra, hogy bűnt követett el, amikor Eduard felesége akart lenni. „Isten iszonyatos módon meqnyitotta a szememet” — mondja — „és megmutatta, milyen bűn rabja vagyok, Vezekelni akarok, és senki se akarjon feltett szándékomtól eltántorítani.” Elmenekül a kastélyból. Eduard azonban visszahozza. Erre Ottilie azzal válaszol, hogy megvonja magától az ételt és italt, s nem szól többé Eduardhoz. Így hal el lassan és csak halála pillanatában szólal meg: „Ígérd meg, hogy élni fogsz”, — mondja a kétségbeesett Eduardnak. De Eduard gyenge, túlságosan erős a vonzás Ottiliéhez, ő is meghal hamarosan, s az okos, lemondó Charlotte közös sírba temeti a szerelmeseket.

Az elemi vonásoknak ebben a bonyolult szövevényében az erkölcsileg bátor és egyenes mindenesetre Charlotte. Ő az, aki ellent tud állni a házasságtörés kísértésének, ő az, aki nem követi szenvedélyét, hanem okosan lemond arról, eltemeti, s ragaszkodik a házasság erkölcsi megállapodásához. A kapitány is a lemondást vállalja, ő sem engedelmeskedik az „elemi vonásnak”, ő is lemond. Eduard és Ottilie kettőse a lázadás, ők a gyengébb, határozatlanabb jellemek, ők a szenvedély rabjai, csak amíg Ottilie a végső percben rádöbben ennek a rabságnak morális útvesztőjére és lemond Eduardról, Eduard nem tud beletörődni abba, hogy le kell mondania Ottilie-ről. Goethe rokonszenve a lázadók mellett van, őket dicsőíti meg, s míg Charlotte és a kapitány erkölcsi ereje inkább makacsságnak tűnik a regény folyamán, az író Eduard és Ottilie amorális elszántsága felé tereli minden rokonszenvünket. Ottilie késői feleszmélésével ezt a konok, meglehetősen mohó fiatal leányt valósággal szentté avatja.

A vád a „Wahlverwandschaften” ellen, hogy erkölcstelen, ebből a szempontból okvetlenül jogosult, mert Goethe a végső elégtételt Ottiliének adja, s Charlotte a maga határozottságában, keménységében, következetességében

szinte száználmas lesz. Charlotte jellemét azonban nem ítélnék mindenben morálisnak, határozottságát és a szenvedély iránti ellenállását nemcsak belső erkölcsi indítékok irányítják, hanem a külső konvenciók, a századforduló főúri életformájának korlátai. Mint ahogy nemcsak őt, hanem az egész történet lélektani környezetét ezek determinálják bizonyos szempontból: a csak a széppel foglalkozó semmittevés, az élet rokkó játékossága, apróságokkal való bibelődése, a társadalmi érintkezés szertartásossága és az általános erkölcsi bomlás. Charlotte is ezeknek a társadalmi-kulturális hatásoknak a rabja, s abban, hogy ragaszkodik Eduardhoz, a konvencióknak is szerepük van. A kapitány — a négyes negyedik tagja — az egyetlen közöttük, aki valóban morális megfontolásból szakítja ki magát az „elemi vonzásból”, és akkor sem egyesül Charlotte-tal, amikor Eduard utánahal Ottiliénak és Charlotte özvegyen marad. Az erkölcsi világrendet sértette meg az elemi vonzásoknak ez a bonyolult szövevénye, s a kapitány magatartásában ennek a felelőssége érződik.

„Az erkölcsösen merész” — amit Thomas Mann mond a regényről, — legalábbis vitatható, s aki szigorúan a morális szempontjából olvassa a könyvet — amire okvetlenül kényszerül, — az Charles du Bos oldalára áll. Más kérdés természetesen, hogy a történetnek és konklúziójának van-e a morális szempontjából veszélye. Általánosítható-e Goethe magatartása, az olvasó rokonszenve arrafelé húz-e, amerre Goethe akarva-akaratlan tereli. Itt Vilmar pártjára kell szegődnünk, aki nagyon helyesen állapította meg azt, hogy Goethe megmutatta a mérget, kíméletlenül leleplezte halálos hatásait, „de nem engedi, hogy azok átáramoljanak belénk”. A végső benyomásunk a történetről így aztán az lesz, hogy különleges esettel állunk szemben, melynek erkölcsi következtetései nem általánosíthatók. Négy különös ember érzelmi magánügye, amely rokonszenvünket vagy ellenszenvünket hívja ki, de erkölcsi értékrendszereinkben semmiképpen sem idézhet elő zavart.

Annál is inkább így van ez, mert ami ma a könyvben elsősorban érdekel, az a korrajza, egy letűnt és hanyatlása kezdetén rögzített életforma csodálatos pontosságú, részletességű, kicsit ironikus ábrázolása. Van benne valami irreális, valami valószínűtlen, furcsa, romlottan idilli. És Goethe művészete különösen abban nagy, ahogy ezt a főúri életformát bemutatja, ahogy szinte egy rokkó pásztorjáték hangulatát ébreszti, s ugyanakkor — ahogy Vas István előszava elemzi — pontosan rámutat a társadalmi hatóerők szerepére. A modern esszé-regény egyik őseit láthatjuk ma benne, s jelentősége elsősorban ebből az irodalomtörténeti szempontból lényeges. Mindaz, ami valaha forrongást, vélemények harcát idézte fel körülötte, ma már nem érdekes, — Goethe regényei közül nyilván a „Wilhelm Meister” mond többet és lényegesebbet, mint a „Wahlverwandschaften”.

*

A regény a Goethe-jubileum alkalmából új magyar fordításban jelent meg. Vas István munkája kitűnő, sok helyet egyenesen bravuros, nem ő tehet róla, hogy Goethe prózáját magyarra átültetni — tán a „Werther” kivételével — majdnem megoldhatatlan feladat. Mindaz, ami elavult a regényben, a fordításban lényegesen élesebben tűnik ki, mint az eredetiben, és néha egyenesen a neveltségesség határát közelíti meg. De a goethei próza-stilust, az emelkedettség és a mindennapinak állandó keveredését, egybejátszását magyarul aligha közelíthetjük meg jobban, mint a „Wahlverwandschaften” fordítója, — a megoldhatatlan megoldását természetesen, akárcsak Thomas Mann fordítóiól, tőle sem várhatjuk. A regény új magyar címe — „Vonzások és választások” — kicsit presziöz és túlmagyarázó, a Babits-ajánlotta „Elemi rokonság”-ot hitelesebbnek érezzük.

Károly András

ADY MINDEN TITKAI. *Földessy Gyula* könyve. (Athenaeum kiadás.)

Földessy Gyula első nagyobb Ady-tanulmányát 1919-ben írta, alig néhány hónappal a költő halála után. Azóta egy életen át bújta, tanulmányozta, hirdette és magyarázta Ady költészetét. Szerelme és küldetése volt ez a munka. Most, mintegy összegezve életművét, nagy összefoglaló könyvben Ady összes verseinek kommentárját adja. Bevezetőjében ezt a vallomást olvassuk: „Mióta Ady első új kötete megjelent, úgyszólván naponta olvasom, s mikor ezer lapnál jóval többre menő Ady-tanulmányaim után a múlt év november havában másodszor feküdtem neki az összes Adynak, hogy minden versét, minden sorát maradék nélkül megértem és megértsem, munkámban előrehaladva szégyenkezően gondoltam vissza azokra a kijelentéseimre, amikben már régebben is és legutóbbi Ady-tanulmányfüzetemben, *Az ismeretlen Ady*-ban Ady alapos és teljes ismerőjeként állítottam oda magamat. Sok nehéz Ady-vers megértésének első mámorában és később is, mindig jó hittel mondtam ezt, de meg kellett győződnöm róla, hogy ebben a hitemben tévedtem. De talán nem csalódom, hogy ez utolsó Ady-könyvem megírása után már valóban „alaposan” és „teljesen” ismerem Adyt, a költőt és az embert egyaránt. Ady költészetének teljes kommentárját nyújtom itt át a magyar olvasóközönségnek s legkivált a magyar ifjúságnak. Nagy odaadással, minden képességem megfeszítésével, zavaró életviszonyok között, folytonos fatális véletlenek gáncsvetése közben írtam meg ezt a könyvemet. Mégis életemnek leggyönyörűsegebb élménye volt ez a fárasztó munka. Ady sok-labirintusú vers-országának bejárása, megmászása a magaslatainak, behatolás a mélységeibe nagyobb örömet, több élvezetet szerzett öreg napjaimra, mint fiatalabb éveim kalandozásai hazánk s a megszibb országok szép tájékein. Az Ady-generáció elmulasztott kötelességét teljesítem e könyvvel. Több évszáz-

dos multú aranybányász őseimtől rászarmaztatott robofos kitarással törtem át magam Ady poézisának rettentő nehézségein. Ha én nem végezem el ezt a feladatot, ma aligha akad rá vállalkozó. Ady életes költőművészete az ő kor-talajának jelenes televényéből nőtt ki (igazában jórészt még az ő ősi sok évezredek magyarsága is), tájékozódhatik-e ebben egy más kor neveltje, megmutathatja-e Ady igazi emberi-költői alakját? Ady megértésének fundamentumát csak kortárs rakhatja le.”

A kommentár sorra veszi Ady kötetit (a verseken kívül a *Petőfi nem alkuszik* c. tanulmányt is) és minden egyes versről elmondja, amit a szerző szükségesnek lát a vers helyes megértésére. A végén tömör összefoglaló képet ad Adyról az emberről és a költőről és csoportosítja Ady főmotívumait.

Adyt erősen intellektuális költőnek tartja, meg van róla győződve, hogy az egyes versekre csak az egész életmű ismerete deríthet igaz világot; az egyes versek egymást magyarázzák. Ezért mindenekelőtt a versek szövegének értelmét akarja tisztázni. A kommentálás főszempontját így jelöli meg: 1. mely versek vagy verssorok voltak azok, amelyek első olvasáskor vagy később is megakasztották; 2. mi az az Ady verseiben, ami merőben eltér a régebbi vagy akár vele egyenzedékű költők beszédétől, más szóval: ami önála különlegesen-sajátosan-eredeti.

A könyv érdeme inkább teljességében, semmint újságában áll. (Bár még újat is tanulhat belőle az ember; ilyen pl.: Földessy illetékes tollából ez a megállapítás: „Ady vajúdó kinnal szülte legtöbb versét, éjszakáit, életét áldozva értük, minden sorukat, szólásukat, szavukat, egész külső kontósiüket újra meg újra latbavetve, egyik-másik versét tizszer-húszszor is leírva és át-meg átfésülve, s ha az ő szigorú mértéke szerint nem volt velük megelégedve, összetépte és eldobta őket.) Földessy Ady-szemlélete és magyarázó szempontjai ismeretesek régebbi Ady-könyveiből. Csodáló szeretete Ady iránt, akit már régen „a magyar költészet és a világirodalom legnagyobb li-

rikusának" nevezett, ma sem csökkent, szempontjai sem változtak. Az olvasó, ha nem is tud mindenben egyetérteni vele, sőt ha talán helyenkint meg is ütközik egy-egy állításán, sokat fog tanulni könyvéből és nem tagadhatja meg a tiszteletet a tudóstól, aki egy hosszú és következetes életet állított a felismert lángelme áhitatos szolgálataiba.

S. S.

EDGAR POE ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI. Összeállította Kardos László. (Franklin, 1949.)

Nálunk, Magyarországon, egyetlen vers jelentette Poe-t a nagyközönség számára: „A holló”. Legnagyobb műfordítóink versengve tolmácsolták ezt a világirodalmi remekművet: ez a költemény — magyar fordításban — úgy beleivódott az irodalmi köztudatunkba, akár legnagyobb költőink egy-egy kivételes alkotása. Amikor a költő halálának századi évfordulójára magyarul megjelent Poe költeményeinek gyűjteménye, lehetetlen e kötet jelentőségét, hatását lemérnünk anélkül, hogy ne ismernők „A holló”-nak a magyar köztudatban elfoglalt sajátos helyét. Tévedés lenne azt állítani, hogy Poe egyversű költő. Főképp Babits Mihály műfordítói munkássága révén jónéhány nagy verset ismert meg a magyar közönség „A holló”-n kívül is. („A győzes féreg”, „Ulalume”, „Lee Annácska”, „A harangok”). Most, e kötet megjelenésekor Kardos László kitérő izléssel és nagy körültekintéssel gyűjtötte egybe az említettekén kívül Poe jónéhány kiemelkedő alkotását, részben új, részben kevésbé ismert fordításban. Elmondhatjuk bátran azt is, hogy a szép vállalkozásban a magyar műfordítógárda legjáva vett részt. Mégis, arra a kérdésre, mélyebben viszi-e be Poe-t a magyar irodalmi köztudatba ennek a könyvnek megjelenése, nem kell felelnünk. Tegyük mindjárt hozzá: sem a szerkesztő, sem a fordítók nem hibázhatók ezért. Maga Poe az, aki páratlan és a saját költészetében is soha többé el nem ért orromot jelentő költeményével, „A holló”-

val elhomályosítja többi versét. Ez lehet az oka annak, ha majd egyes olvasók némi csalódással teszik le a teljes magyar Poet, mondván: „A holló után nem ezt vártuk.” Egyes olvasók — mondtuk —, de semmiestre sem az irodalmi igényű és elmélyülésre hajlamos vers-szeretők. Főtebb utaltunk Babits néhány fordítására: ezek a versek mind az érett esztendőkből származnak s Poe egész lírai termése nem több, mintegy félszáz darabnál, Kardos László tehát eleve hálátlan földadatot vállalt, amikor a költő életművének javát a teljeség kedvéért nagyrészt fiatalkori zsengekkel egészítette ki. Mindezen túl ne feledkezzünk meg még valamiről: a műfordítás, akár maga a költészet, ilhettett munka, aligha hátrább való emennél. Nyilvánvaló, hogy a vérbeli műfordítót a nagy földadat megihleti, nagyobb teljesítményre, önkénytelenül tökéletesebb odaadásra készíti. „A holló” démonikus légköre egész scrát ragadta meg műfordítóinknak. E kötetben talán a leg-sikerültebb, a Tóth Árpád fordítása szerepel, de nagy öröm lett volna a magyar olvasók számára, ha ép ezt a méltán világhíres művet nemcsak ebben az egy fordításban közli a gyűjtemény, hanem közreadja Babits Mihály, Kosztolányi s a régiek közül Szász Károly remekbekészült fordításait is, Poe-nak s egyben a magyar műfordítás-kultúrának nem csekély dicsőségére.

Vannak a kötetben költemények, melyeket menthetetlenül halványabbnak, elmosódottabbnak érzünk annál, hogysem a tudatunkbavéselt nagyon is karakterisztikus Poe-arcélt tükrözzék. A földadatul kitűzött teljesség nem engedte meg, hogy mindenütt minden műfordító a maga „hullámhosszának” megfelelő verset válassza. De meg, mint említettük, a fiatal Poe első versei inkább a készülő nagy költő arzenálját, mintsem a magáratalált géniuszt mutatják. Épp ez okozza, hogy a kötetben közölt hibátlan műfordítások nagyrésze nem tud átforrósodni, nem tudja az eredeti vers illúzióját

kelteti s így csupán pontos műfordítás marad. Poe káprázatos formaérzéke, csodálatos rimtechnikája óriási föladatot ró a fordítóra s nem egyszer a tiszta forma csábítása egyoldalúvá, csallogó, de hideg művességgé teszi a költői munkát. Minderre alapos mélység van; hiszen, mint mondtuk, maqak az eredetek sem mindig remekművek. A fordítótól nem is zsonglormutatványt, vagy kegyes csalást kívánnak, csupán mindig — még halványabb művekben is — a költő hamisítatlani arcát és hangját. S talán ez az, ami bizony néha el-sikkad.

Külön nehézsége még Poe fordításának, hogy a költő, kora valósága elől menekülve, álomországot épített magának; költészetének java az irrealitás világába esik. Éppen ez a lírai terület az, melynek formanyelve a magyar költészetben a századforduló körüli szecessziós lírára, vagy ami még rezszebb, a multszázad utolsó évtizedeinek vértelen almanach-lírájára támaszkodik. Innen a nem egyszer porosnak ható szófordulatok és képek. A fiatal Poe egy-egy verse úgy hat magyarául, mintha az említett lírai korszak valamelyik névtelen, ábrándos magyar poétájának zsenyéjét olvasnók.

A kötet igazi értéke a versek későbbi csoportja. Itt a kész Babits, Kosztolányi-fordításokon kívül Kardos László, Szabó Lőrinc, Kálnoky László néhány valóban nemesveretű fordítását olvashatjuk. (Nászballada, Colosseum, Zanté-hoz).

Ormi János

A KALIFA. *Nikoláj Tyihonov* novellái. (Révai, 1949.)

Ennek a hat rövidebb-hosszabb novellának színtere a Kaukázus, időpontja a szocialista forradalom ellen vívott intervenciók háborúk ideje. Furcsa és megvesztegető légkör veszi körül a történeteket: a vad he-

gyek vidéke, egy különös keleti emberfajta szokásai, a világtól elmaradottság hol barbáran költői hangulata, hol realizistikusan szomorú nyomorúsága. Ebben az atmoszférába tör bele a szocialista forradalom, ezt a világot zavarja fel, rendíti meg alapjaiban, ezt a még félig-meddig törzsi álomvilágot bolygatja fel, ennek az embereit eszméleti életük valóságára.

Lényegük, — mint *Nikoláj Tyihonov* legjava írásainak — ezeknek is az atmoszféra. Tyihonov szinte a keleti mesék hangulatát ébreszti, a keleti mesék hangulatából építi ki témáit, formálja meg embereit, akik mások már, mint a regehősök, ha még küszködnek is régi valójukkal, ha még csodálkoznak is szabadságukon és azon, hogy az életük megváltozott, a civilizáció betört álmos tunyaságukba. Az elbeszélés módja is a keleti meséké, — széles, képekben és költőimitikus utalásokban gazdag, anélkül azonban, hogy az író eredeti céljától — az ébredő ember megmutatása, pszichológiájának feltárása — eltértené. Keleti mese és szocialista ébresztés: talán így határozhatjuk meg legjobban ezt a hat novellát. Jelentőségben mindenesetre a „*Szimon, a bolsvik*” emelkedik ki valamennyiök közül, egy hegyi ösztét férfi története, aki a bolsevikekhez csatlakozik, mert úgy érzi, köztük a helye, s csak fokozatosan, a kalandvágyó hősiesség eseményein keresztül, érkezik el a forradalom értelmének felismeréséig és a bolsevik-magatartás öntudatosodásáig. Ennek a bőbeszédű Szimonnak a történetén keresztül ábrázolja Tyihonov a Kaukázus kiemelkedését a keleti babonásságból, bekapcsolódását a modern civilizációba. Kiténő jellemkép a „*Szimon, a bolsevik*”, s ugyancsak jó arckép-tanulmány a kötet másik két legjobb írása, „*A miráb*” és a „*Szemfényvesztés*”.

(—ó)

Felelős szerkesztő és kiadó: *Sik Sándor*.

KÖVETKEZŐ SZÁMAINK TARTALMÁBÓL

Yves Congar:

Történelmi szemlélet és kereszténység

Thurzó Gábor:

Az igazi Lisieuxi Szent Teréz

Füzesséry Katalin:

Balzac

Joseph Folliet:

A ma szentje

Rónay György:

Racine

*

Szent Gertrud, Szent Mechtild, Szent Tamás, Temesvári Pelbárt,
Bourdaloue és középkori misztikusok írásaiból.

*

Csanád Béla, Pilinszky János, Rózsa Sándor, Sik Sándor, Szokolay
Károly, Vidor Miklós, Weöres Sándor versei.

Remenyik Zsigmond, Molnár Kata, Willa Cather, Giovanni
Papini, Fekete István elbeszélései.

Ha fáj a tyúkszeme ANTICORS tyúkszemirtót
használjon, biztosan elmulasztja.
1 adag Ft 3-80

NAGY DROGÉRIA Budapest, VIII. kerület, József-körút 19.

A JÓKÖNYV SZOLGÁLAT

legújabb besorolásai:

Babits Mihály:	
Az európai irodalom története	800 ip.
Eröss Alfréd:	
A vallásnevelés	120 „
Jánosi József:	
Az erkölcs metafizikai gyökerei	200 „
Ljeszkov:	
Az elvarázsolt zarándok (regény)	185 „
Pascal:	
Gondolatok	120 „
Pourtales:	
A zongora poétája (Chopin életregénye)	320 „
Sík Sándor:	
Pázmány	150 „
Szent Ágoston vallomásaiból	80 „
Szent Ágoston:	
A keresztény tanításról (Városi István fordítása) ...	150 „
Tóth:	
Az evangélium látszólagos ellentmondásai	100 „

ARANY, EZÜST, ÉKSZER
VÉTEL, ELADÁS

Kehely, cibórium, szentségtartó
nagy választékban

Dr. BAJMÓCZINÉ WINTERMANTEL TERÉZ
Budapest, VII., Rákóczi-út 10. I. 2

FÉRFIKALAPOT KÖSZEGI kalaposmestertől

IX., RÁDAY-UTCA 26. és MÚZEUM-KÖRÚT 15.

Nagy bel- és külföldi kalapraktár. **JAVÍTÁS.**